

Nieuwsbrief GOO

Samen werken aan een gezonde en vitale Gelderse bodem. Het GOO verbindt, faciliteert en deelt kennis.

No.3, september 2025

Beste GOO-leden,

De zomervakantie is voorbij, het werk aan en in de ondergrond loopt weer op volle toeren.

In mijn werk voor het GOO zie ik voortdurend hoeveel energie, expertise en betrokkenheid er leeft bij de mensen die in en voor Gelderland werken aan bodem, water en ruimte.

En dat is hard nodig – de bodem staat volop in de belangstelling. Of het nu gaat om staatslakken, waterberging in de bodem om droogte en wateroverlast tegen te gaan, PFAS en andere ZZS, of de druk op de kwaliteit van het grondwater dat de bron is voor ons drinkwater.

Als GOO blijven we bouwen aan verbinding: tussen professionals, tussen beleid en praktijk, en tussen opgaven die elkaar raken. In deze nieuwsbrief zie je daarvan mooie voorbeelden – van het groeiende expertisenetwerk en de werkgroepen, tot nieuwe specials over actuele thema's zoals drinkwaterbescherming en de aanpak van Aziatische duizendknopen.

Heb je ideeën, vragen of wil je actiever meedoen met een werkgroep of het kennisnetwerk? Laat van je horen. Samen houden we de bodem in beweging – in de goede richting. Heb je na het lezen van deze nieuwsbrief vragen of suggesties, [mail gerust!](#)

Annelies de Graaf
Netwerkcoördinator GOO

Inhoudsopgave

- [Community of practice Water en Bodem Sturend van start](#)
- [Secundaire bouwstoffen en grootschalige toepassingen van grond in kaart](#)
- [Samen op weg naar een PFAS-vrije samenleving](#)
- [Update werkgroepen GOO](#)
- [Doe meer met de expertlijst!](#)
- [Expert Gerdien Kleijer: bruggenbouwer tussen boer en bodembeleid](#)
- [Uitnodiging GOO-special: Bescherming drinkwaterbronnen](#)
- [Informatie over voormalige stortplaatsen in Gelderland](#)
- [Reminder: gratis deelname BodemBreed Forum](#)
- [Om te lezen, kijken, luisteren, doen](#)
- [Agenda](#)

Community of practice Water en Bodem Sturend van start

Op dinsdag 24 juni was de startbijeenkomst van de Community of Practice Water en Bodem Sturend, een initiatief vanuit provincie Gelderland en het Gelders Ondergrond Overleg. Zo'n 20 betrokken professionals kwamen samen om de aftrap te geven van de CoP. Daarin staan kennisdeling, samenwerking en praktijkgericht leren centraal.

De eerste bijeenkomst draaide om kennismaken, verwachtingen delen, vraagstukken voor de CoP opperen, en aangeven: wanneer is de CoP waardevol, zodat je blijft komen?

Kennis voor de praktijk

Strateeg Water en Bodem Sturend van de provincie Gelderland Heike Shuval trapte af met de context en het doel van de CoP. De CoP is onderdeel van het Leertraject WBS Gelderland. Het leertraject heeft tot doel om beschikbare kennis en ervaring te delen, en zo het toepassen van WBS te stimuleren en te versnellen. De CoP richt zich op toepasbare kennis voor de dagelijkse praktijk vanuit visievorming, gebiedsprocessen én concrete projecten. De focus ligt op samen leren, halen én brengen – met het GOO als kenniscoördinator.

Er zijn al waardevolle hulpmiddelen beschikbaar, zoals het Handelingsperspectief van de provincie Gelderland (over 33 structurele keuzes), de Regionale Gidsmodellen, regionale Visies 2120, de Carrouselmethode, masterclasses en het Water- en Bodemkompas.

Transitie

"Water en Bodem Sturend is in feite een transitie", vertelde Peter

Groenhuijzen van Van Hall Larenstein. Hij zorgde voor verdieping met zijn toelichting op de vier niveaus van verandering: strategisch, tactisch, operationeel en persoonlijk. Vincent Grond van GrondRR gaf, mede namens Gilbert Maas van Geo-Inspiratie, uitleg over hoe Regionale Gidsmodellen inzicht geven in het natuurlijk systeem van bodem, water en natuur voor de 10 landschappelijke regio's in Gelderland. De modellen zijn een goed startpunt voor afwegingen voor WBS.

Hoe leer je in een Community of Practice?

Paul van Eijk van Van Hall Larenstein benadrukte, dat een CoP niet verward moet worden met een CoE; een Centre of Expertise. Hij presenteerde de CoP cyclus als: casussen selecteren, evalueren (voor tijdens en na de uitvoering), reflecteren op de uitkomsten en die uitkomsten vertalen naar bruikbare handelingsperspectieven. Deze cyclus draait rondom de praktijk, waaraan de CoP dienstbaar is.

Input voor vervolg

De deelnemers aan de startbijeenkomst bespraken in groepjes wat de Community volgens hen zou moeten opleveren. Ze noteerden ook, welke instrumenten zij bruikbaar achten voor de Community. Alle input wordt verwerkt in een startdocument dat als leidraad dient voor de komende bijeenkomsten van de CoP. Samen bouwen we aan een sterke, lerende praktijkgemeenschap waarin water en bodem écht sturend worden.

- [Lees hier ook het aanbod](#) van provincie Gelderland voor ondersteuning van gemeenten/regio's bij het uitwerken van Water en Bodem Sturend.
- Wil je meer weten of je aanmelden voor de CoP WBS? Mail naar GOO@Gelderland.nl.

Secundaire bouwstoffen en grootschalige toepassingen van grond in kaart

De Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) heeft in opdracht van de gemeente Arnhem het gebruik van risicovolle secundaire bouwstoffen en grootschalige toepassingen van grond voor regio Arnhem in kaart gebracht. Hiermee ontstaat een overzicht van onder meer de toepassing van immobilisaat en metaalslakken in de regio.

De afgelopen anderhalf jaar heeft ODRA samen met adviesbureau Geofoxx een zogenoemde bouwstoffenkaart opgesteld. Deze kaart, in feite een dataset die als extra laag weergegeven wordt in onder meer de bodemviewer van ODRA, geeft een overzicht van bekende toepassingen van risicovolle secundaire bouwstoffen en grootschalige toepassingen van grond in de regio Arnhem. Denk aan bodemassen, immobilisaat en metaalslakken. De kaart is openbaar en biedt waardevolle informatie voor alle partners bij ontwikkelingen waarvoor graafwerk is vereist. De kaart is AVG-proof, de informatie is geanonimiseerd.

De bedoeling is dat de kaart regelmatig wordt geactualiseerd met nieuwe bekende toepassingen, zodat op termijn een volledig beeld ontstaat. Opdrachtgevers en uitvoerders van grondwerk op de betreffende locaties kunnen zo hun werkzaamheden zorgvuldig en veilig uitvoeren. [Bekijk de kaart hier.](#)

Uitbreiding naar provinciedekkende kaart

Provincie Gelderland is met de andere omgevingsdiensten in gesprek. De inzet is om ook voor de overige Gelderse regio's eenzelfde bouwstoffenkaart op te stellen.

Samen op weg naar een PFAS-vrije samenleving

Samen met collega's uit 20 gemeenten hebben de Arnhemse wethouder Eva van Esch en de Apeldoornse wethouder Danny Huizer een motie ingediend bij de Algemene Ledenvergadering van de VNG om emissies van PFAS naar het milieu een halt te roepen.

In de motie pleiten de 22 wethouders voor:

- Een landelijk verbod op de productie, import en het gebruik van PFAS, behalve voor toepassingen die écht noodzakelijk zijn.
- Duidelijkheid over wat precies wordt bedoeld met 'essentiële toepassingen'.
- Een samenwerkingsverband tussen overheden, bedrijven en kennisinstellingen om te werken aan een PFAS-vrije samenleving.
- Binnen een jaar een duidelijk plan van aanpak.
- Gemeenten financieel ondersteunen bij het opruimen van PFAS-vervuiling, omdat de kosten daarvoor nu vaak te hoog zijn.

Tijdens het jaarlijkse congres van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) op 18 juni hebben gemeenten een gezamenlijke en belangrijke stap gezet in de strijd tegen PFAS. Unaniem is een motie aangenomen die oproept tot een landelijk verbod op deze schadelijke stoffen.

Lopende projecten in Gelderland

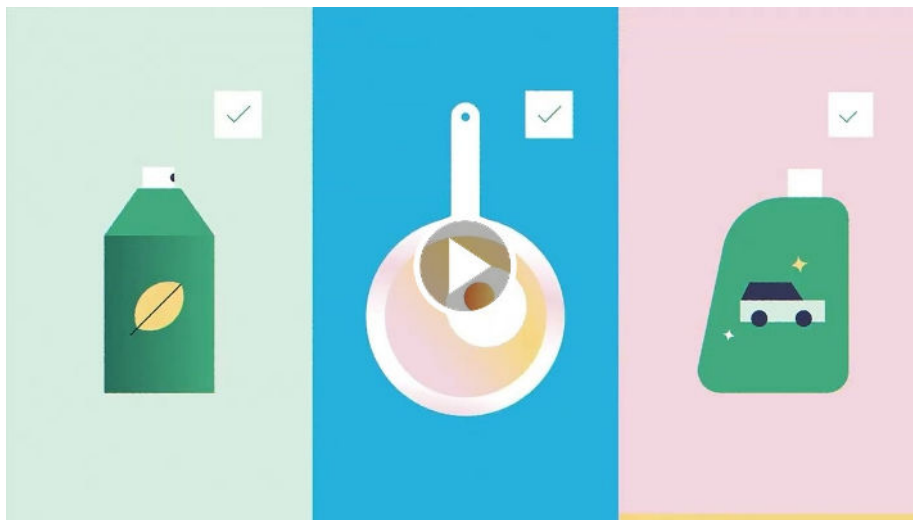
Provincie Gelderland, gemeente Arnhem en het GOO zijn opdrachtgever voor het project Inventarisatie ZZS-emissies Gelderland. Het project wordt uitgevoerd door de omgevingsdiensten onder projectleiding van ODRA. Met dit project krijgen we in Gelderland inzicht in de (bedrijfs)activiteiten waarbij een grote kans bestaat op emissies van ZZS naar het milieu. Op basis daarvan willen we een programmatische aanpak voor verdere inventarisatie en preventie

voorbereiden. Zie ook het [eerdere nieuwsbericht](#) hierover.

Daarnaast loopt het project Aandachtslocaties PFAS. Hierin worden alle locaties waar het bodem- en watersysteem mogelijk is belast met PFAS in kaart gebracht en wordt de bodem op locaties met de hoogste risico's onderzocht op ontstane verontreiniging en mogelijke risico's. Hieruit is tot nu toe één locatie, gelegen in Arnhem, naar boven gekomen waar een bodemsanering noodzakelijk is.

Video-animatie

Wil je weten waarom het terugdringen van de emissies van PFAS zo urgent is? Bekijk hieronder de video-animatie die speciaal gemaakt door de gemeenten die de voorgenoemde motie hebben ingediend. Hierin leggen zij het probleem en de oplossing uit.

Update werkgroepen GOO

De werkgroep Implementatie Omgevingswet en de werkgroep Data en informatie zijn aan de slag om bij te dragen aan een uniforme aanpak van bodemonderwerpen in Gelderland. Hieronder een update vanuit de werkgroepen.

Invoerprotocol BIS

De GOO werkgroep data en informatie werkt aan een Gelderse Invoerprotocol voor het BIS. Roxit is hierbij ook betrokken. Dit invoerprotocol moet de praktijk helpen bij een goede invoering. Daarom wordt het zo inzichtelijk mogelijk gemaakt, onder meer met print-screens. We willen dit invoerprotocol in september vaststellen. Na de vaststelling wordt het volgt nadere communicatie over het invoerprotocol met het GOO-netwerk.

Toepassing van secundaire bouwstoffen

Een belangrijk gespreksonderwerp is de toepassing van secundaire bouwstoffen. Dit is een onderwerp dat ook publicitair en maatschappelijk inmiddels de nodige aandacht krijgt. Discussie is er over een goede registratie, een meldingsplicht en mogelijk ook een vergunningplicht. Belangrijk is een aanpak die de ODRA voor regio Arnhem heeft ontwikkeld voor een goede inventarisatie en registratie, zie het artikel 'Secundaire bouwstoffen en grootschalige toepassingen van grond in kaart' eerder in deze nieuwsbrief. De provincie wil provincie-breed budget beschikbaar stellen voor een goede inventarisatie en registratie. Dit onderwerp komt in september terug op de agenda in de werkgroep, waarbij de aanpak van de ODRA wordt geagendeerd.

Aanpak van Aziatische Duizendknopen

Op 30 september (15 uur) wordt vanuit de werkgroep Implementatie Omgevingswet een online special georganiseerd over de aanpak van Aziatische Duizendknopen bij grondverzet. De special is behalve voor bodemdeskundigen ook bedoeld voor medewerkers van groen en civiel van gemeenten, waterschappen en andere organisaties die hiermee te maken hebben. Zie voor meer informatie [de uitnodiging](#) voor de special.

Notitie over vervolgonderzoek

Ten slotte is in de werkgroep een notitie over vervolgonderzoek behandeld. Met deze notitie willen we de praktijk helpen bij de afweging wanneer een vervolgbodemonderzoek wordt gevraagd. Deze notitie wordt nu nog op enkele punten aangepast, zoals een aanvulling inzake de zorgplicht. Na afronding publiceren we de notitie op de GOO-website en informeren we het GOO-netwerk.

Meer informatie

Heb je vragen, ook over andere onderwerpen, of wil je deelnemen aan een van de werkgroepen, neem dan contact op met Gerd de Kruif, tel. 06 28 88 76 16.

Doe meer met de expertlijst!

Vind de collega met kennis over een specifiek

bodemonderwerp!

Sinds eind 2024 heeft het GOO een kennisnetwerklijst: een praktisch overzicht waarmee je snel collega's kunt vinden op basis van hun specifieke expertise.

De lijst is bedoeld voor GOO-deelnemers, werkzaam bij Gelderse overheden. Meer dan 60 collega's hebben zich al aangemeld, met expertises over uiteenlopende bodemonderwerpen, zoals bodemenergie, landbouwgronden, PFAS, archeologie, klimaatadaptatie en waterbodems. Met de input van alle deelnemers hebben we momenteel 38 specifieke bodemonderwerpen opgenomen in de lijst. Voor alle onderwerpen is er tenminste één deelnemer beschikbaar om collega's van andere overheden hierin op weg te helpen.

Waarom is dit belangrijk?

Bodemvraagstukken spelen een steeds grotere rol in ruimtelijke en maatschappelijke opgaven. Het bodemwerkveld is daardoor enorm verbreed de afgelopen jaren. Daarnaast hebben we binnen het werkveld bodemverontreiniging te maken met steeds nieuwe opkomende stoffen, waarvoor een duidelijk normenkader ontbreekt.

Via deze lijst kunnen deelnemers elkaar benaderen voor vragen over een specifiek bodemonderwerp waar ze zelf niet nog niet thuis in zijn. Op deze manier willen we de algehele kennisbasis van het GOO-netwerk versterken en ruimte bieden aan nieuwe, gezamenlijke oplossingsrichtingen.

Hoe krijg je toegang tot de lijst?

Vanwege privacygevoelige informatie is de kennisnetwerklijst niet online beschikbaar. Je kunt de lijst opvragen via GOO@gelderland.nl. Wel is er een overzicht van de [beschikbare expertises](#).

En in de GOO-nieuwsbrieven stellen de mensen op de kennisnetwerklijst zich graag aan je voor, zoals hieronder Gerdien Kleijer.

Zelf bijdragen aan het netwerk?

Wil je jouw kennis en ervaring beschikbaar stellen voor collega's? Of heb je interesse in de lijst? Stuur ons dan een bericht via GOO@gelderland.nl.

Samen bouwen we aan een sterker, slimmer bodemnetwerk voor Gelderland.

Expert Gerdien Kleijer: bruggenbouwer tussen boer en bodembeleid

Wie behoefte heeft aan een gids in het vaak weerbarstige landschap van bodem, beleid en boerenbelangen kan terecht bij Gerdien Kleijer. Ze werkt als strategisch adviseur landbouw en natuur bij de gemeente Ede en is te vinden via de Kennisnetwerklijst van het GOO. "Ik zie mezelf als een tolk tussen boeren en beleidsmakers," zegt ze. "Beiden willen vooruit, maar spreken vaak een andere taal."

"Ik was veearts. Had geen idee wat een gemeente precies deed. Tot ik bij de gemeente Ede als programmamanager buitengebied begon," vertelt Gerdien. Inmiddels is ze strategisch adviseur en

bodemexpert – niet door studie, maar "door met de laarzen in de wei te gaan staan." Voor het GOO is ze beschikbaar als expert om collega's van mede-overheden op weg te helpen in dit thema. Niet als allesweter, maar als verbinder: tussen boer en ambtenaar, bodem en beleid.

[Lees het interview met Gerdien Kleijer.](#)

Uitnodiging GOO-special: Bescherming drinkwaterbronnen

Op woensdag 17 september 2025 organiseert het Gelders Ondergrond Overleg (GOO) in samenwerking met de provincie Gelderland, gemeente Aalten en Vitens een online special met als centrale vraag: Hoe beschermen we onze drinkwaterbronnen bij ruimtelijke ontwikkelingen en risicovolle activiteiten?

Tijdens deze interactieve sessie krijg je inzicht in:

- De wettelijke zorgplichten rond grondwater voor drinkwaterproductie.
- Praktische handvatten om binnen jouw organisatie deze zorgplichten vorm te geven.
- Hoe je zorgvuldig kunt omgaan met grondwaterbeschermingsgebieden bij planvorming of vergunningverlening.

De special is relevant voor beleidsmedewerkers, vergunningverleners, adviseurs en projectleiders die te maken hebben met ruimtelijke plannen, milieu, bodem of waterbeheer.

Lees de volledige uitnodiging

Mis deze kans niet, vergroot je kennis om beter samen te werken aan een duurzame bescherming van ons drinkwater. Aanmelden kan nog tot uiterlijk 10 september!

[Lees de uitnodiging en meld je aan.](#)

Informatie over voormalige stortplaatsen in Gelderland

In Gelderland liggen ruim 790 voormalige stortplaatsen waar het storten van afval vóór 1 september 1996 is beëindigd. De voormalige stortplaatsen liggen verspreid binnen de provincie. Het gestorte afval kan bestaan uit bouwafval, huishoudelijk afval, bedrijfsafval of een combinatie daarvan. De meeste voormalige stortplaatsen zijn, nadat het storten van afval was beëindigd, afgedekt met een laag grond.

[Op de pagina GOO handreikingen en tools vind je hierover nu twee informatie-notities.](#)

Een notitie is bedoeld voor burgers, bedrijven en organisaties. Deze geeft een algemene toelichting. De tweede notitie is bedoeld voor gemeenten, omgevingsdiensten en de provincie, en geeft een toelichting op uitgevoerde (bodem)onderzoeken en de regelgeving.

Reminder: gratis deelname BodemBreed Forum

Dankzij de samenwerking met het BodemBreed Forum (BBF) kunnen alle Gelderse overheden gratis deelnemen aan activiteiten en themagroepen van het BBF.

Bij het aanmelden voor een bijeenkomst kan je vanaf nu aangeven dat je lid bent van BBF door het betreffende vakje op het digitale aanmeldformulier aan te vinken. Dit is voldoende voor gratis deelname.

We willen provincie Gelderland en BBF hartelijk danken voor deze mogelijkheid. Kijk op de [website van BBF](#) voor meer informatie over themabijeenkomsten, themagroepen, koffiemomenten en webinars.

Om te lezen, kijken, luisteren, doen

Lezen: Geology of the Netherlands

Dit uitgebreide naslagwerk van 900 pagina's biedt diepgaand inzicht in de geologie van Nederland over de afgelopen 420 miljoen jaar en bespreekt toepassingen zoals aardwarmtewinning, CO₂-opslag en grondstoffenbeheer. Uitgegeven door TNO in maart 2025.

Het boek is vrij beschikbaar via de website van TNO: [Geology of the Netherlands](#).

Doen: Excursie Archeo Hotspot Gelderland

Samen met archeologen in het veld? Deze laagdrempelige activiteit combineert geschiedenis, bodem en participatie. Interessant voor wie bodem bewust wil maken onder burgers.

Weten waar en wanneer?

[Zoek een plek in Nijmegen of Apeldoorn en meld je aan](#)

Agenda

- **17 september, 10.00-12.00 uur**
[GOO special Hoe beschermen we onze drinkwaterbronnen bij ruimtelijke ontwikkelingen en activiteiten?](#)
Online special in samenwerking met provincie Gelderland, gemeente Aalten en Viten.
- **18 september**
[VVM Milieucafé: Leren van PFAS –](#)
PFAS-stoffen hebben ons veel gebracht – maar inmiddels weten we ook hoeveel schade ze kunnen aanrichten. Hoe zijn we hier beland? En belangrijker: wat kunnen we hiervan leren voor toekomstige casussen?
- **25 september**
[Event Klimaatveiligheid: in verbinding met de partners - Kennisportaal Klimaatadaptatie](#)
Dit event over klimaatveiligheid brengt experts, beleidsmakers en hulpdiensten bij de veiligheidsregio's, overige overheden en crisispartners samen om de impact van de effecten van klimaatverandering stevig te analyseren. Workshops, presentaties, discussies en praktijkvoorbeelden.
- **25 september**
[SKIB jaarcongres](#)
Op de jubileumeditie van het SIKB Jaarcongres op 25 september in Apeldoorn duiken we in verleden, heden en toekomst van ons vakgebied. Inspirerende sprekers en verdiepende parallelsessies geven ons nieuwe inzichten om samen bij de tijd te blijven.
- **30 september, 15.00-16.30 uur**
[GOO special Aanpak Aziatische Duizendknopen bij grondverzet](#)
Online special die behalve voor bodemdeskundigen ook bestemd is voor medewerkers van groen en civiel van gemeenten, waterschappen, provincie en andere organisaties die hiermee te maken hebben.
- **7 oktober, 14.00-16.00 uur**
Online GOO-special Instrumenten en kennisaanbod Water en Bodem Sturend.
Nadere informatie volgt!
- **november**

Maand van de ondergrond

De Maand van de Ondergrond bestaat 15 jaar in november 2025 – een bijzonder moment! De organisatie belooft een groter en spectaculairder programma dan ooit. Denk aan meer activiteiten, unieke samenwerkingen en exclusieve locaties die normaal niet toegankelijk zijn.

- **11 november**

Kennisnetwerkdag Bodem Oost-Nederland

Op dinsdag 11 november 2025 organiseren OnderTwente, IJsselland Doorgrond en het Gelders Ondergrond Overleg (GOO) een Kennis-netwerkdag over actuele bodem- en ondergrondthema's. De dag vindt plaats in het Koelhuis in Zutphen. De uitnodiging en programma volgen in de tweede helft september.

- **26 november**

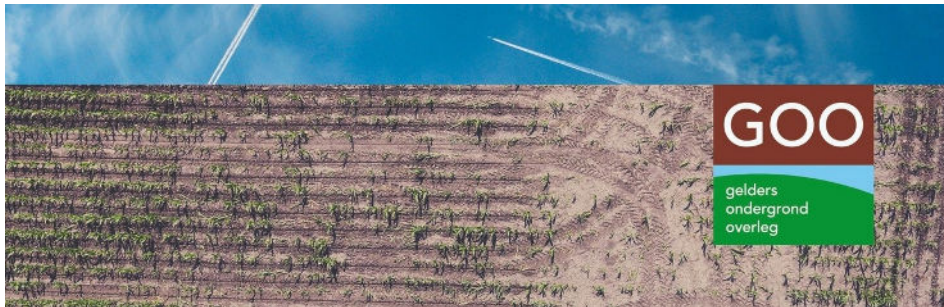
Nationaal Deltacongres

Tijdens het Nationaal Deltacongres staan we stil bij de actuele waterthema's en de stappen die we met de samenwerkende partijen binnen het Deltaprogramma zetten voor waterveiligheid, zoetwaterbeschikbaarheid en een klimaatbestendige inrichting van onze leefomgeving.

- **4 december**

Wereldbodemdag

"Na een daverend succes vorig jaar belooft deze editie nóg diepgavender, hechteren feestelijkerte zijn. Daar hoort een verrassend programma bij waarin beleving, creativiteit, inhoud en nieuwsgierigheid centraal staan. Voor bodemveteranen en nieuwe kweek een uitgelezen kans om kennis en netwerk op te doen!"

LinkedIn

Website

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}. • Als je geen e-mails meer wilt ontvangen dan kun je je [hier afmelden](#). • Voeg GOO@gelderland.nl toe aan je adresboek voor een betere ontvangst.

